

**...NAKONEC
NEBYLO ZAS
TAK ŠPATNĚ,
ŽE JO?**

DANIEL KEHLMANN

SOUSED

PODLE FILMU DANIELA KEHLMANNA
& DANIELA BRÜHLA

REŽIE
PŘEKLAD
DRAMATURGIE
SCÉNA
KOSTÝMY
HUDBA
PROJEKCE

MICHAL DOČEKAL
JANA SLOUKOVÁ
KRISTINA ŽANTOVSKÁ
DAVID MAREK
ZUZANA BAMBUŠEK KREJZKOVÁ
IVAN ACHER
FRANTIŠEK PECHÁČEK

OSOBY A OBSAZENÍ

DANIEL
BRUNO
HOSPODSKÁ
CLARA/TURISTKA
MICHA
TAXIKÁŘ/QUIDO/DIRK

MARTIN DONUTIL
MIROSLAV HANUŠ
DANA BATULKOVÁ
SÁRA AFFAŠOVÁ
ZDENĚK VENCL
MILAN KAČMARČÍK

HLASY V TELEFONÁTECH

SÁRA AFFAŠOVÁ
MILAN KAČMARČÍK
DAVID NYKL

INSPICE
NÁPOVĚDA

DANIELA SIMČIŠIN DEYLOVÁ
VERONIKA KOUDELKOVÁ

Šéf výpravy Adam Pitra. Manažer provozu Zbyněk Simčíšín. Zvuk Ondřej Sýkora a David Tůma. Světla Marek Sucharda a Filip Jukl. Technika pod vedením jevištního mistra Lud'ka Blažka. Rekvizity Iveta Havlová a Michal Hakl. Garderoba Věra Chalupová a Jana Kohoutová. Maskérna Kristýna Koryntová a Nina Jirasová. Výroba dekorace Pavel Koten /KOTART/. Kostýmy vyrobila krejčovna Městských divadel pražských pod vedením Evy Duškové. Fotograf inscenace Patrik Borecký.

DANIEL KEHLMANN

NĚMECKO-RAKOUSKÝ SPISOVATEL,
DRAMATIK, SCENÁRISTA, ESEJISTA,
PŘEKLADATEL

* 13. 1. 1975 v Mnichově
Od r. 1981 žije ve Vídni.

Pochází z umělecké rodiny. Jeho dědeček z otcovy strany byl expresionistický spisovatel Eduard Kehlmann, otec Michael Kehlmann, herec a režisér, byl v roce 1975 spolu s rakouským spisovatelem a dramatikem Thomasem Bernhardem jedním z kandidátů na ředitele Burgtheateru.

Absolvoval vídeňskou univerzitu, obor germanistika a filozofie, kde dokonce zahájil i doktorské studium. Chtěl zkoumat Immanuela Kanta, doktorát však nakonec kvůli literární činnosti nedokončil.

Jeho literárním vzorem byl zejména Vladimír Nabokov, od něhož převzal tezi, že „jen skutečnost si může dovolit být nepravděpodobná“. Byl ovlivněn také spisovateli tzv. magického realismu, ale svůj vlastní literární styl označuje za „zlomený realismus“.

Svůj románový debut *Beerholmova představa* (1997) napsal ve 22 letech. Proslulost mu přinesl v pořadí čtvrtý román *Vyměřování světa* (2005) o dvou polozapomenutých postavách německé historie, polyhistorovi Alexandru von Humboldtovi a matematikovi Carlu Friedrichu Gaussovi. Román se stal světovým hitem, byl vydán ve 42 zemích světa a prodalo se téměř jeden a půl milionu výtisků.

Jako esejista se Kehlmann věnuje tématu literatury a psaní, a to ve sborníku *Chvála* (2010) a také v souboru novinových recenzí o spisovatelích *Kde je Carlos Montúfar?* (2005) nebo sbírce svých frankfurtských přednášek o poetice *Jen pojď'te, duchové!* (2015).

Jeho práce pro divadlo zahrnuje hry *Duchové v Princetonu* (2011, napsaná pro Salcburský fes-

tival, kde byla uvedena jen jako scénické čtení), *Mentor* (2012), *Štědrý večer* (2017, zpracovaná i jako televizní film) a *Cesta ztracených* (2018, Theater in der Josefstadt). Pro divadlo adaptoval i svůj scénář k filmu *Soused* (2021, v režii Daniela Brühla, který si i zahrál hlavní roli). Hra měla premiéru v říjnu 2022 ve vídeňském Burgtheateru v režii Martina Kušeje.

Do němčiny přeložil memoáry izraelského prozaika Etgara Kereta *Sedm dobrých let* (2015).

ROMÁNY A POVÍDKY:

BEERHOLMOVA PŘEDSTAVA (1997)
POD SLUNCEM
(POVÍDKOVÝ SOUBOR, 1998)
MAHLERŮV ČAS (1999)
NEJVZDÁLENĚJŠÍ MÍSTO (2001)
VYMĚŘOVÁNÍ SVĚTA
(2005, ZFILMOVÁNO 2012)
JÁ A KAMINSKI
(2003, ZFILMOVÁNO 2015)
SLÁVA (2009)
F (2013)
MĚLS ODEJÍT (2016)
TYLL (2017, MÁ BÝT ZFILMOVÁN
PRO NETFLIX)
LICHTSPIEL (2023)

SLOVO REŽISÉRA

Do saloonu vstoupí cizinec.

Bývalý předák, kterého nově příchozí připravil o pastviny, není rád.

Je souboj nevyhnutelný?

Ve westernu je jeho výsledek jasný – hrdina musí, byť po nezbytných obtížích, porazit padoucha.

V easternu nejsou role tak jednoduše určitelné. A také není úplně zřejmé, komu patří tenhle dům, tohle město, tahle země?

S tou otázkou se setkáváme čím dál častěji.

O to častěji, oč máme méně času a možná i zájmu zkoumat, kdo je náš soused.

Až do chvíle, než zjistíme, že pan soused je bývalý předák ranče Hrbatých duší.

Předákem sice už není, ale dobrým stopařem být nepřestal. Ted' chytnul vítr a vydal se po naší elektronické stopě.

Štvanice začíná.

Souboj je pak opravdu nevyhnutelný.

„NAD UDAVAČE
V ZEMI CELE
VĚTŠÍHO NENÍ
NEPŘÍTELE.“

(1843, HOFFMANN VON
FALLERSLEBEN)

POVÁLEČNÁ EVROPA / JEJÍ HISTORIE OD ROKU 1945

20. KAPITOLA: ŠTĚPENÍ KONTINENTU

NDR se sice netěšila žádné zvláštní oblibě, přesto neodešla na věčnost zcela neoplakávaná. Vedle západoněmeckých intelektuálů jako Günter Grass a Jürgen Habermas, kteří se strachovali o duši znovusjednoceného „rozšířeného“ Německa, mělo smíšené pocity i mnoho východních Němců, kteří nikdy žádnou jinou vlast nepoznali, když jim teď „jejich“ Německo zmizelo přímo pod nohama. V NDR vyrostly celé dvě generace, a i když tam lidé nevěřili jejímu vyložení absurdnímu sebehodnocení, nemohli zůstat zcela imunní vůči oficiální propagandě. Nemělo by nás proto překvapovat, když slyšíme, že i po té spoustě let, která už od sjednocení uplynula, věří dnešní středoškolaři v bývalé NDR stále ještě tomu, že východoněmečtí vojáci bojovali po boku Rudé armády za osvobození své země od Hitlera.

Tato neúnavně vštěpovaná představa se stala neoddelitelnou součástí identity NDR a nijak jejím bývalým občanům neusnadnila cestu „zpět“ do Německa, zvláště když se to „jejich“ Německo začalo nyní systematicky vymazávat z oficiální paměti. Měnila se jména měst, ulic, budov a krajů – často šlo o návrat k názvům užívaným před rokem 1933. Navracely se některé obřady a pomníky. Ale spíše než obnovování historie tu probíhalo její rušení, protože k dějinám Německa se přistupovalo, jako kdyby žádná Německá demokratická republika nikdy ne-

existovala. Když byl Erich Mielke obžalován z vraždy a odsouzen, nebylo to za zločiny, k nimž vydával rozkazy jako nejvyšší představitel Stasi, ale za politický atentát, který spáchal ve třicátých letech, a to na základě důkazů z nacistických vyšetřovacích spisů.

23. KAPITOLA: PODOBY EVROPY

V Německu byly rozdíly mezi regiony přímým, byť nezamýšleným, důsledkem politického rozhodnutí. Začlenění východních území do sjednoceného Německa stálo v letech 1991–2004 Spolkovou republiku víc než tisíc miliard eur na subvencích a dalším přerozdělování státních prostředků. Jenže místo toho, aby východní regiony Německa doháněly západ, začaly na konci devadesátých let ve skutečnosti ještě víc zaostávat.

Soukromé německé firmy neměly žádný důvod, aby se usazovaly na východě země – v Sasku a Meklenbursku – když mohly najít lepší dělníky za nižší mzdy (stejně jako kvalitní dopravní infrastrukturu a místní služby) na Slovensku nebo v Polsku. Stárnoucí populace, špatné vzdělání, nízká kupní síla, odchod kvalifikovaných pracovníků na západ a zakořeněné nepřátelství vůči cizincům, kteří ve východním Německu zůstali, činili z této části země krajně nepřitažlivou oblast pro investory, jimž se teď nabízel spousta jiných možností. V roce 2004, kdy nezaměstnanost na západě Německa činila 8,5 procenta, na východě překračovala 19 procent. V září toho roku dostala neonacistická Národnědemokratická strana od voličů 9 procent hlasů a obsadila dvanáct procent v saském parlamentu. Hradba vzájemné nechuti, která v Německu rozdělovala *Weissis* a *Ossis*, se netýkala jen pracovních příležitostí a nezaměstnanosti nebo bohatství a chudoby, i když z hlediska východu to byly její nejzřetelnější a nejbolestivější aspekty. Na jedné straně stála sofistikovaná elita *Evropanů*. Byli to mladí lidé, zcestovali a vzdělání, kteří měli možnost studovat na dvou i třech univerzitách po celém kontinentu. Jejich kvalifikace a znalosti jim umožňovaly najít práci kdekoliv v Evropské unii od Kodaně po Dublin, od Barcelony po Frankfurt.

...

Na druhé straně plotu se nacházeli ti – pořád ještě naprosta většina – kteří se nedokázali stát součástí tohoto nového skvělého světadílů nebo se k tomu (zatím)

neodhodlali. Miliony Evropanů nedostatek schopností, vzdělání, zkušeností, příležitosti nebo prostředků držel pevně na tom místě, kde zrovna byli.

....

Dějinám Evropy nehrozilo nebezpečí ze záměrného překrucování minulosti vedeného nečestnými úmysly, ale z toho, co na první pohled může vypadat jako přirozená součást historického povědomí: nostalgie. V posledních desetiletích dvacátého věku projevovala veřejnost stále silnější sklony nechávat se fascinovat minulostí jako svébytným artefaktem, jehož obsahem nejsou nedávné vzpomínky, ale *ztracené* vzpomínky. Historie chápána jako pramen poučení o současnosti, ale mnohem víc jako ilustrace toho, jak zásadně byly věci kdysi odlišné. Historie v televizi – ať už vyprávěná, nebo dramatizovaná; historie v tematických expozicích; historie v muzeích. A tam všude se zdůrazňovalo nikoli to, co dnešní lidé k minulosti váže, nýbrž všechno, co je od ní odděluje. Přítomnost byla lidem představována ne jako dědička historie, nýbrž jako její sirota – odříznutá od života, jak kdysi vypadal, a od světa, který byl ztracen.

Ve východní Evropě taková nostalgie vyvěrala přímo z rozšířeného stesku po ztracených jistotách komunismu, ze kterého teď čas odplavoval jeho temné stránky. *Ostalgie*, jak se říká v Německu, také vyrůstala ze sklonu k velice výběrovému vzpomínání. Přestože Německá demokratická republika nebyla o mnoho víc, než „tajná policie s vlastním státem“, tlumená záře vzpomínek probouzela náklonnost, dokonce stesk. Němci se hrnuli do kin na film *Good Bye, Lenin!*, jehož tvůrci ostentativní výsměch nedostatkům, dogmatům a celkové absurditě života za vlády Ericha Honeckera vědomě kompenzovali sympatizujícím pohledem na minulou éru a velmi nejednoznačným postojem k její nenadálé ztrátě.

EPILOG: ÚVAHA O MODERNÍ PAMĚTI

Paměť je sama o sobě problematická a předpokládá – co je pro jednoho uznání, může pro jiného znamenat opomenutí –, a je proto jen nedostatečným průvodcem minulostí. Poválečná Evropa byla zpočátku vědomě budována na ne-paměti – na zapomínání jako způsobu života. Od roku 1989 se zase podstatou Evropy místo toho stává kompenzující nadbytek rozpomínání. Univerzální institucionalizovaná rekonstrukce paměti

přímo jako základ společné identity. Ta první Evropa tu nemohla vydržet věčně – ale věčně tady nebude ani ta druhá. Jistá míra opomíjení, a dokonce zapomínání je nezbytnou podmínkou zdravé společnosti.

Na rozdíl od paměti, která stvrzuje a upevňuje sama sebe, historie jen přispívá k deziluzi světa. Většina toho, co musí předkládat, je nepříjemná, a dokonce rozkladná – proto málokdy bývá politicky prozíravé máchat kolem sebe minulostí jako morálním obuškem a trestat jím národ za jeho minulé hříchy. Jenže historii je nutné se učit – a periodicky přeučovat. V oblíbené anekdotě sovětské éry telefonuje posluchač Rádiu Jerevan svůj dotaz: „*Je možné,“ ptá se, „předvídat budoucnost?“ Odpověď: „Ano, bez problémů. Jak bude vypadat budoucnost, víme naprosto přesně. Problém máme s minulostí, ta se pořád mění.“*

Z KNIHY TONY JUDT: *POVÁLEČNÁ EVROPA: JEJÍ HISTORIE OD ROKU 1945* (ČÁST ČTVRTÁ, PO PÁDU: 1989–2005), VYDALO NAKLADATELSTVÍ PROSTOR V ROCE 2017 V PŘEKLADU DALIBORA VÝBORNÉHO

TONY JUDT, BRITSKÝ HISTORIK A ESEJISTA. DLOUHODOBĚ PŮSOBIL JAKO PROFESSOR NEWYORSKÉ UNIVERZITY A ŘEDITEL JEJÍHO REMARQUE INSTITUTE. VE SVÉM DÍLE SE VĚNOVAL PROBLÉMŮM EVROPSKÝCH DĚJIN, PO ROCE 1989 ZMĚNÁM VE VÝCHODNÍ EVROPĚ. MIMOCHODEM SE NAUČIL ČESKY. JEHO KNIHY VYDÁVÁ NAKLADATELSTVÍ PROSTOR.

VZPOMÍNKY ZIMA V LÉTĚ... JARO NA PODZIM

V co nejkratší době jsme připravili „Zákon o zajištění a využívání osobních dat bývalého ministerstva státní bezpečnosti / Úřadu národní bezpečnosti“. Lidová sněmovna ho téměř jednomyslně schválila již 24. srpna 1990. Poprvé v politických dějinách došlo ke změně určení celého bohatství archivů nějaké státní tajné policie v tom smyslu, že k nim byl zaručen zákonný přístup jednotlivcům i veřejnosti.

...

K rozhodujícímu otřesu starých mocenských struktur došlo 4. a 5. prosince obsazením sídla státní bezpečnosti v různých městech NDR a celý proces byl završen 15. ledna, kdy se občané zmocnili hlavní ústředny státní bezpečnosti v Berlíně-Lichtenbergu. Pádem zdi 9. listopadu revoluce v žádném případě neskončila, jakkoliv se to můžeme leckde dočíst.

Zpočátku jsem ani netušil, jak těžké je břemeno, jež vložilo našemu demokratickému hnutí do rukou dědictví diktatury. Nedokázal jsem si představit ani rozsah, ani politický význam toho strašného odkazu. Pak se nás zmocnilo zděšení. První odhady pracovníků Spolkového archivu uváděly 204 kilometrů akt, z toho zhruba polovina ležela v ústředním archivu na berlínské Normannenstrasse – přičemž jeden metr spisů obsahoval až sedmdesát operativních případů čili 10 tisíc listů formátu A4 o váze zhruba 30 kilogramů. Devítipatrový ústřední archiv postavený roku 1984 byl pokládán za

nejtěžší budovu v Berlíně-Lichtenbergu, neboť jeho stěny a podlahy byly z obzvlášť masivního betonu. Očím veřejnosti byl skryt za ještě vyšší, dvanáctipatrovou administrativní budovou. Bylo tam uloženo asi šest milionů osobních složek, z toho čtyři miliony o občanech NDR, dva miliony o občanech staré Spolkové republiky, kromě toho operativní plány pro další nábor a podvratná opatření, plány dalších nasazení, hodnocení odpovědných orgánů státní bezpečnosti, dále fotografie, filmy, zvukové nahrávky a perverzní pachové vzorky: žluté šátky, které – jakmile absorbovaly specifický pach člověka z jeho pohlavních orgánů – byly zakonzervovány v zavařovacích lahvích.

...

Většina pracovníků našeho úřadu, kteří z 96 procent pocházejí z nových spolkových zemí, byla mimořádně motivována. Přednostně jsme zaměstnávali starší ženy, nejen z toho důvodu, že to měly na pracovním trhu těžké, ale také proto, že ženy v NDR jsou sebevědomé, vyznají se v životě a dovedou se vyrovnat s osudy obsaženými ve spisech lépe než muži. Byly a jsou vystavené značné psychické zátěži. Nevím, jestli a jak bych vydržel, kdybych byl každý den konfrontován s těmito složkami a v nich obsaženou státní perfidností.

Žádostmi jsme byli přímo zavaleni; do jara 2006 jsme jich dostali hodně přes 6 milionů, mezi tím jen žádostí o osobní nahlédnutí do spisů bylo 2,6 milionů. V polovině 90. let jsme každý den rozesílali až 3 500 vyrozumění za den s informacemi o rozsahu někdy až 200 stran. Množství vyřízených žádostí bylo neuvěřitelné; zvládnout jsme to v neposlední řadě dokázali proto, že detašovaná oddělení zřízená v nových spolkových zemích byla dobře sehnaná. Vypracovali jsme standardizovaný postup, který popisoval neoficiálního spolupracovníka v šestnácti bodech: jméno, doba spolupráce, kategorie neoficiálního spolupracovníka, se závazkem nebo bez závazku, bral či nebral peníze, dostal či nedostal řád, spolupráci ukončil sám, či nikoli. Roku 2007, šestnáct let po otevření spisů, jsme stále ještě dostali na sto tisíc žádostí o osobní nahlédnutí do složek, v roce 2008 jich pořád ještě bylo 87 tisíc. Na to, aby se vyrovnal s jistými věcmi, potřebuje každý svůj čas.

Státní bezpečnost disponovala téměř neomezeným arzenálem opatření, díky nimž mohla sledovat kteréhokoli občana NDR, zastrážovat a „rozkládat“ své oběti. Veřejně

známé osobnosti mohla „přibásnit“ milostný poměr nebo vyvěsit fotografii opozičního pastora z nudistické pláže v obchodě s potravinami v jeho vesnici. Stasi mohla přibrzdit profesionální postup cílenou kritikou nebo pomluvami šířenými neoficiálním spolupracovníkem – to byl zvlášť podlý postup, protože argumenty působily na první pohled naprosto nepochopitelně, a postižený za ním často tušil závist kolegů. Že by šlo o „bezpečnostně-politické“ zájmy, ho ani nenapadlo. Fízlové mohli také šířit pověsti a budit dojem, že nepřizpůsobivý občan je donašečem státní bezpečnosti, což většinou jeho pověst ve skupině mírových aktivistů nebo ekologů naprosto zničilo.

Taková „rozkladná opatření“ proti nekonformním a opozičním skupinám patřila k hlavním cílům státní bezpečnosti.

....

Pro mě patřilo k největším překvapením, jak rychle zmizeli ze zorného pole veřejnosti vlastní pachatelé, příslušníci ministerstva státní bezpečnosti z povolání. Už za Moudrových (po pádu Berlínské zdi ministerský předseda NDR) časů byli „kvazilegalizováni“, dostávali zaměstnání u celníků, u policie, ale i v civilních odvětvích. V Rostocku byli někteří dokonce zaměstnání jako učitelé, což vedlo k odstoupení městské rady, a nakonec i k sesazení starého komunistického primátora. Naším sloganem během občanských protestů nebylo „Státní bezpečnost na lucerny“, ale „Státní bezpečnost do výroby“ nebo – v Sasku – „Státní bezpečnost do dolů“...

Mnozí příslušníci státní bezpečnosti se uchýlili v soukromém sektoru. Registrovali se – pravděpodobně s penězi z černých pokladen ministerstva státní bezpečnosti nebo ze stranických fondů, možná i s úvěry od bank nebo spořitelny – jako živnostníci, byli z nich majitelé cestovních kanceláří, zástupci pojišťoven, zakládali bezpečnostní a realitní agentury, pohřební ústavy a získávali řadu pracovních možností ve službách.

Jako příslušníci vládnoucí třídy se mnozí důstojníci, jako ostatně mnoho vedoucích kádrů SED (Sjednocená socialistická strana Německa), naučili už za diktatury používat lokty, což v nové otevřené společnosti s výhodou využili ve styku se západními podnikateli i mezi sobě rovnými...

Do jisté míry se dá mluvit o kontinuitě elit, sice

nikoli na politické vedoucí úrovni, ale v soukromém a veřejném sektoru ano, například v obecních samosprávách.

Průzkum Psychologického ústavu v Hamburku však na začátku 90. let ukázal, že postižení přisuzují za to, co se jim stalo, daleko větší díl odpovědnosti donašečům tajné služby, špiclům, neoficiálním spolupracovníkům.

....

Společnost bez udavačů bychom v historii asi nenašli, ale zároveň bychom asi těžko hledali takovou, ve které by byla zrada akceptována jako samozřejmá součást loajality vůči státu, a to ani tehdy, když se vyskytovalo, jak je pro diktatury typické, udavačů nadprůměrně mnoho. Dokonce ani za nacismu nebyla tajná spolupráce s gestapem pokládána za něco samozřejmého.

Z KNIHY JOACHIM GAUCK: VZPOMÍNKY:
ZIMA V LÉTĚ – JARO NA PODZIM,
VYDALO NAKLADATELSTVÍ IKAR V ROCE
2013 V PŘEKLADU VLADIMÍRA ČADSKÉHO

JOACHIM GAUCK, VÝCHODONĚMECKÝ
EVANGELICKÝ PASTOR, DISIDENT A PRVNÍ
SPOLKOVÝ PREZIDENT, KTERÝ SE NA
PODZIM R. 1990 STAL „ZVLÁŠTNÍM Pově-
řencem Spolkové vlády pro správu
spisů bývalého ministerstva státní
bezpečnosti“, zvaného Stasi.

FOTO:
Alžběta Havelc Krhovjáčková

TVŮRCI

MICHAL DOČEKAL

Vystudoval režii na DAMU, poté absolvoval stáž na University of London, Queen Mary and Westfield College. V letech 1991–1994 byl režisérem Divadelního spolku Kašpar, v období 1994–2002 vytvářel jako režisér a umělecký šéf novou podobu pražského divadla Komédie (Divadlo roku 1996, Cena Alfréda Radoka). Mezi roky 2002 a 2015 byl uměleckým šéfem Činohry Národního divadla, další dva roky jejím ředitelem. V roce 2011 byl zvolen členem řídicího výboru Unie evropských divadel (UTE), která aktuálně sdružuje 21 významných divadel napříč celou Evropou; v letech 2015–2018 byl prezidentem této organizace. Pravidelně režíruje na zahraničních scénách (budapešťský Vígszínház, Maďarské státní divadlo v Kluži, bukurešťské Teatrul Blandra, bratislavská Aréna, Slovenské národní divadlo). Jeho inscenace obdržely řadu ocenění a byly pozvány na mezinárodní festivaly, například Divadlo Plzeň, POSZT v Pécsi, Interferences v Kluži, Festival národních divadel ve Varšavě, MESS v Sarajevu, Festival Iberoamericano de Teatro v Bogotě ad. Nyní je režisérem a uměleckým šéfem MDP. Za režii inscenace *Andělé v Americe* byl v roce 2019 nominován na Cenu Divadelních novin.

DAVID MAREK

Absolvent katedry scénografie DAMU pracoval v řadě českých, moravských i slezských divadel, pro něž vytvořil více než osmdesát scénických výprav. Spolupracoval s Hanou Burešovou ve Středočeském divadle Kladno – Mladá Boleslav, v divadle Labyrint a v Divadle v Dlouhé. Stěžejní je pro něj i spolupráce s režisérem Michalem Dočkalem (např. *Čekání na Godota*, *Revizor*, *Richard III.* v ND, *Sen noci svatojánské*, *Král Lear*, *Tři sestry* v divadle Komédie, *Bloud* v DJKT v Plzni). Dále spolupracoval s režiséry Ewanem McLarenem, Jaroslavou Šiktancovou, Radovanem Lipusem, Jurajem Deákem, Janem Hřebejkem, Arnoštem Goldflamem ad. Za scénografii k inscenacím *Cyrano z Bergeracu* a *Lakomec* byl nominován na Cenu Alfréda Radoka. Byl řádo-

rem české expozice Pražského Quadriennale 2003. V posledním desetiletí se věnuje také architektonické tvorbě a interiérovému designu.

ZUZANA BAMBUŠEK KREJZKOVÁ

Po absolvování SPŠT v Brně a Vyšší odborné školy uměleckých řemesel / restaurátorství textilu a ruční textilní techniky pracovala jako kostýmní výtvarnice na desítkách inscenací, např. pro Činoherní studio, HaDivadlo Brno, Komedii, Na zábradlí, Vinohradské a Dejvické divadlo, Divadlo v Dlouhé, Švandovo divadlo, i na malých studiových scénách. Spolupracovala s režiséry Jiřím Pokorným, Miroslavem Bambuškem, Davidem Czesanym, Jiřím Nekvasilem, Michalem Langem, Viktorií Čermákovou, Janem Antonínem Pitínským a dalšími na činoherních a operních inscenacích. Scénograficky se podílela na inscenacích alternativního lounského Multiprostoru. Od roku 1996 soustavně spolupracuje s režisérem Michalem Dočkalem. V Městských divadlech pražských se v jejich kostýmech hrály jeho inscenace *Andělé v Americe* a v současnosti *Vojna a mír*, *Hamlet*, *Smrt obchodního cestujícího* a *Soused*. Navrhuje též filmové kostýmy – pravidelně spolupracuje s režisérem Bohdanem Slámou, na Slovensku s Jonášem Karáskem na filmech *Amnestia* a *Invalid*. Třikrát byla nominovaná na cenu Český lev a za kostýmy do filmu *Krajina ve stínu* Bohdana Slámy ji v r. 2021 obdržela. Za výpravu k inscenaci *Kacířské eseje* Miroslava Bambuška ve Studiu Hrdinů obdržela i Cenu divadelní kritiky 2020.

IVAN ACHER

Tesař, lesní dělník, studovaný výtvarník a se štěstím nevystudovaný hudebník a skladatel. Od roku 2002 spolupracuje s Agon Orchestra, byl dvorním skladatelem Davida Jařaba a Dušana D. Pařízka v Pražském komorním divadle (divadlo Komédie), pravidelně spolupracuje s taneční skupinou Lenka Vagnerová & Company. Byl nominován na cenu České filmové kritiky, Českého Iva, Cenu české divadelní kritiky, Cenu Alfréda Radoka, Cenu DOSKY. Podepsán je pod hudbou k inscenacím Národního divadla v Praze, Bratislavě a Brně a mnoha dalších českých a evropských divadel. Vytvořil hudbu k několika desítkám dokumentů a filmů. Za původní operu *Sternenhoch* získal Cenu divadelní kritiky za rok 2018 v kategorii Hudba roku a stal se i absolutním vítězem v počtu

nominací. V současné době je nejžádanějším skladatelem vůkol.

KRISTINA ŽANTOVSKÁ

V MDP je od roku 2019. Vystudovala dramaturgii na pražské DAMU a vyzkoušela postupně všech na média. Na začátku 90. let vydávala časopis životního stylu *UMA* v polovině 90. let při pobytu v USA pomáhala založit České centrum v New Yorku a přispívala rozhovory s významnými osobnostmi do týdeníku *Respekt*. Jako publicistka spolupracovala i nadále s různými periodiky a médii, nyní s *Lidovými novinami* a Českým rozhlasem. Dlouhodobě pracovala v Českém rozhlase na různých publicisticko-dramaturgických pozicích a spolupracovala s několika pražskými divadly – Divadlo pod Palmovkou, Divadlo Na zábradlí, Letní shakespearovské slavnosti; pět sezon pracovala jako dramaturgyně v Divadle na Vinohradech, kde její dramaturgie politického sitcomu *Jistě, pane ministře* dosáhla 242 repríz. Udělala i zkušenost v developmentu nových formátů v televizi Nova.

HERCI

MIROSLAV HANUŠ

Divadelní a filmový herec, režisér, autor her a divadelních adaptací. Činoherní herectví absolvoval na pražské DAMU v roce 1987. Poté následovala angažmá ve Středočeském divadle Kladno, v pražském divadle Labyrint (dnes Švandovo divadlo) a do roku 2019 byl členem pražského Divadla v Dlouhé. V současnosti hraje v Divadle v Dlouhé, Divadle v Celetné, Divadle Na Fidlovačce, Švandově divadle na Smíchově, Studiu DVA, Městských divadlech pražských i v několika soukromých produkcích.

Často pracuje v Českém rozhlase, ve filmu (*Nevinnost*, *Vratné lahve*, *Nikdy nejsme sami*, *Šarlatán...*) nebo televizi (*České století*, *Případy 1. oddělení*, *Iveta*, *Ulice*, *Stíny v mlze* ad.).

Dabuje. Souběžně s hereckou prací působí i jako režisér. Má na kontě přes čtyřicet inscenací v různých divadlech v Praze i po Čechách. Mimo

jiné jsou to: *Drž mě pevně, miluj mě zlehka*, *Pan Kaplan má třídu rád* (ABC), *Proč muži neposlouchají a ženy neumí číst v mapách* (Divadlo Na Fidlovačce), *Ondina*, *Romance pro křídlovku*, *Stalinův poslední western* (Městské divadlo Kladno), *Rockenrol* (Studio DVA), *Tajný deník Adriana Molea ve věku 13 a ¾* (Divadlo v Dlouhé). V Divadle v Dlouhé řadu let tvořil režijní tandem s režisérem Janem Bornou (*Naši furianti*, *Kabaret Kainar – Kainar*, *O líné babičce*, *Hovory na útěku...*).

Je autorem písňových textů, má rád divadlo poezie. Režíroval pohybové divadlo Veselé skoky. V neposlední řadě se věnuje výuce činoherního herectví na pražské DAMU.

MARTIN DONUTIL

V MDP je od sezony 2018/2019. Vystudoval hudebně-dramatický obor na pražské konzervatoři, kde absolvoval v inscenaci *Schnitzlerova Reje* (2011). Od sezony 2011/2012 byl členem souboru brněnského Divadla Husa na provázku. S tehdejší uměleckým šéfem Vladimírem Morávkem spolupracoval na inscenacích Uhdeho a Štědroňova *Leoše*, *Baladě pro banditu*, Čapkových *Ze života hmyzu* a hlavní roli si zahrál v Shafferově *Amadeovi*. Dále spolupracoval s režiséry Janem Mikuláškem (*Doktor Faustus*, *Višňový sad*), Janem Antonínem Pitínským (*Uršula*, *Triptych*) a v posledních letech s Michalem Dočkalem (*Dynastie* / *Lehman Brothers* a hlavní role v adaptaci Kafkovy *Ameriky*). Výrazné role v MDP má v inscenacích *Romeo a Julie* či *Smrt obchodního cestujícího* a hlavní roli v inscenaci *Čurda, hrdina jedné prohry*. Účinkuje v televizi i ve filmu.

MILAN KAČMARČÍK

Během studia na ostravské konzervatoři hostoval v Divadle Petra Bezruče a ve čtvrtém ročníku dostal nabídku angažmá do Národního divadla moravskoslezského. Po vojenské základní službě se k Bezručům vrátil za svým oblíbeným režisérem Josefem Janíkem. Na obou scénách se představil výraznými rolemi jako Romeo, Roberto Zucco, Orestes, Radúz, Jan Ratkin, Tuzenbach, Julien Sorel, ale i v roli Blanche DuBois ve Williamsově *Tramvaji do stanice Touha*. V roce 2002 odešel se svou ženou Apolenou Veldovou do angažmá v pražském Švandově divadle, kde zůstal do roku 2010. I tady si zahrál zajímavé role. Průběžně také hostoval v Městském divadle v Mostě, Mladé Boleslavi, v Jihočeském

divadle v Českých Budějovicích, ve Strašnickém divadle či v Divadle Na Fidlovačce. V MDP hraje mimo jiné v inscenacích *Roberto Zucco*, *Bílá nemoc*, *Dr. Johann Faust*, *Praha II*, *Karlovo nám. 40* a *Vojna a mír*.

SÁRA AFFAŠOVÁ

Vystudovala činoherní herectví na pražské DAMU. V Divadle DISK absolvovala výraznými rolemi v inscenacích *Choroby mládí*, *Cizinec hledá byt* a *Rozhovory s astronauty*. S režisérem Tomášem Loužným a režisérkou Barborou Maškovou spolupracovala i na řadě mimoškolních projektů. Objevila se ve filmech *The Death and Life of John F. Donovan* režiséra Xaviera Dolana a *Teroristka* v režii Radka Bajgara. Zahrála si v seriálech *Rapl*, *Specialisté*, *Single lady* nebo *Ulice*. V MDP účinkuje například v adaptaci románu Jaroslava Havlíčka *Neviditelný* v režii Martina Františáka, autorském muzikálu *Elefantazie* Davida Drábka nebo inscenacích *Smrt obchodního cestujícího* a *Vojna a mír* režiséra Michala Dočekala.

DANA BATULKOVÁ

V MDP je od roku 1997. K divadlu ji přivedla spolupráce s recitačním studiem Violy. Na DAMU absolvovala roli Jill ve hře *I motýli jsou volní*. Poté prošla oblastními scénami v Kladně a Mladé Boleslavi. Od roku 1983 spolupracovala s Volným spojením režisérů na různých divadelních projektech, především v Divadle v Řeznické. Odtud vedla její cesta v roce 1997 do divadla Komédie, kde zažila pět šťastných tvůrčích let pod vedením režisérů Jana Nebeského a Michala Dočekala. Po Dočekalově odchodu do Národního divadla hrála pod vedením Zdenka Potužila a poté Tomáše Svobody v divadle Rokoko a zároveň hostovala na dalších scénách. Diváci ji dobře znají i z filmu a televize. Popularitu jí přinesly televizní seriály *Redakce*, *Náměstíčko*, *Horákoví*, *Hraběnky*, *Comeback* nebo *Slunečná*.

ZDENĚK VENCL

V MDP je od roku 2009. S herectvím začal v amatérském souboru J. K. Tyla v Mostě. Vystudoval báňskou průmyslovku v Duchcově a po maturitě si podal přihlášku na DAMU. V letech 1991–1994 spolupracoval se spolkem Kašpar, po rozdělení souboru odešel společně se skupinou Michala Dočekala do divadla Komédie, kde byl v angaž-

má až do Dočekalova odchodu do Národního divadla v roce 2002. V následujícím období profesní nezávislosti se intenzivně věnoval kulturistice, ale herectví nikdy neopustil. Objevoval se na scénách Branického divadla, Divadla Bez zábradlí a Divadla Palace; účinkoval v muzikálech a natáčel pro film a televizi.

UDĚLEJTE SI RADOST

Máte rádi naše divadla a rádi byste si od nás odnesli víc než jen nezapomenutelný zážitek? Pak pro vás máme dobrou zprávu. Připravili jsme totiž novou kolekci dárkových předmětů. Můžete si koupit designový porcelán z dílny předního českého designéra Jiřího Pelcla nebo recyklovaný zápisník od Papelote, a to není všechno.

Kompletní nabídka na našem e-shopu:
<https://www.mestskadivadlaprazska.cz/e-shop/>

KRONIKA MDP

Zjistěte o našich divadlech ještě víc v cyklu pravidelných pořadů věnovaných historii MDP, který se stále rozrůstá o nová témata.

Kronika Městských divadel pražských je cyklus pravidelných setkání s bohatou historií Městských divadel pražských. Je určený všem, kteří se zajímají o dějiny českého divadla a osobnosti s ním spojené.

MODERNÍ DIVADLO

ČASOPIS MĚSTSKÝCH DIVADEL PRAŽSKÝCH
NEJEN O DIVADLE

Staňte se odběrateli a časopis vám pošleme na váš e-mail! K odběru se přihlašte a čtěte online na www.mestskadivadlaprazska.cz. V tištěné podobě k dostání v divadlech ABC, Komédie a Rokoko.

DEJTE SI NĚCO NA ZUB

Zveme vás do našich divadelních kaváren, kde je připraven bohatý výběr občerstvení, které vám zpříjemní divadelní chvíle.

Pokud nechcete přestávku zbytečně trávit ve frontě, můžete využít možnosti zakoupit si občerstvení na přestávku předem. O pauze na vás bude vybrané občerstvení čekat přímo na stolku.

DANIEL KEHLMANN
SOUSED

PREMIÉRA 16. 3. 2024 V DIVADLE ROKOKO

Osmá premiéra sezony 2023/24.
Program k inscenaci vydávají Městská divadla pražská.
Ředitel Daniel Přebyl.
Umělecký šéf Michal Dočekal.
Zřizovatelem je Magistrát hlavního města Prahy.
Program připravila Kristina Žantovská.
Grafická úprava Lucie Zelená.

Autorská práva autora dramatického textu
v České republice zastupuje Aura-Pont s.r.o.,
Veslařský ostrov 62, 147 00 Praha 4.

NĚKDY ŠPATNĚ BYLO. VĚTŠINOU NE.

ROKOKO MĚSTSKÁ
DIVADLA
PRAŽSKÁ

bnt attorneys
in CEE